

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2023/1842

z 10. mája 2023

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolútoriu za plnenie rozpočtu ôsmeho, deviateho, desiateho a jedenásteho Európskeho rozvojového fondu za rozpočtový rok 2021

EURÓPSKY PARLAMENT,

- so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolútoriu za plnenie rozpočtu ôsmeho, deviateho, desiateho a jedenásteho Európskeho rozvojového fondu za rozpočtový rok 2021,
 - so zreteľom na článok 99, článok 100 tretiu zarážku a na prílohu V k rokovaciemu poriadku,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru pre rozvoj,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0114/2023),
- A. keďže rozvojová spolupráca Únie, ako je vymedzená v článkoch 208 až 210 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), funguje v globálnom kontexte, ktorý je definovaný Agendou OSN 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“) a jej cieľmi udržateľného rozvoja;
- B. keďže Únia spolupracuje s veľkým počtom rozvojových krajín a jej hlavným cieľom je prostredníctvom poskytovania rozvojovej a technickej pomoci prijímajúcim krajinám podporovať hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj s prvoradým zameraním na zníženie a odstránenie chudoby v dlhodobom horizonte;
- C. keďže cieľom rozvojovej spolupráce Únie je podpora a presadzovanie hodnôt a záujmov Únie na celom svete v záujme sledovania cieľov a zásad vonkajšej činnosti, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 5 a v článkoch 8 a 21 Zmluvy o Európskej únii;
- D. keďže od roku 1959 do roku 2020 európske rozvojové fondy (ďalej len „ERF“) poskytli pomoc na rozvojovú spoluprácu africkým, karibským a tichomorským (AKT) štátom a zámorským krajinám a územiám (ďalej len „ZKÚ“); keďže rámec, ktorým sa riadi vzťah Únie s krajinami AKT a ZKÚ, tvorí dohoda o partnerstve podpísaná v Cotonou (ďalej len „Dohoda z Cotonou“) 23. júna 2000 na obdobie 20 rokov, neskôr predĺžená do 30. júna 2022;
- E. keďže jedenásty ERF sa dostal do záverečnej fázy, keď 31. decembra 2020 nadobudla účinnosť doložka o ukončení platnosti, a programy ERF boli od roku 2021 zahrnuté do viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“) Únie; keďže sa však osobitné zmluvy pre existujúce dohody o financovaní budú naďalej podpisovať do 31. decembra 2023;
- F. keďže pokiaľ ide o VFR na roky 2021 – 2027, pomoc na rozvojovú spoluprácu krajinám AKT je začlenená do Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa (NDICI – Globálna Európa) a pomoc v oblasti rozvojovej spolupráce pre ZKÚ bola začlenená do rozhodnutia o pridružení zámoria vrátane Grónska⁽¹⁾;
- G. keďže ôsmy, deviaty, desiaty a jedenásty ERF neboli začlenené do všeobecného rozpočtu Únie a budú sa naďalej vykonávať a až do ich ukončenia vykazovať samostatne;
- H. keďže ERF sú takmer úplne spravované Generálnym riaditeľstvom Komisie pre medzinárodné partnerstvá (GR INTPA)⁽²⁾, pričom malú časť (0,25 %) výdavkov ERF na rok 2021 spravuje Generálne riaditeľstvo pre humanitárnu pomoc a civilnú ochranu;

(1) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/1764 z 5. októbra 2021 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej (rozhodnutie o pridružení zámoria vrátane Grónska) (Ú. v. EÚ L 355, 7.10.2021, s. 6).

(2) GR DEVCO sa v januári 2021 zmenilo na GR INTPA.

- I. keďže rozvojová spolupráca sa vyvíja od tradičnejšieho zamerania na sociálne sektory k väčšiemu dôrazu na spoločné záujmy vrátane investícií, obchodu a rozvoja hospodárskych odvetví s vysokou pridanou hodnotou, udržateľného rozvoja, vzdelávania a rodovej rovnosti;
- J. keďže v poľnohospodárskom sektore rozvojových partnerských krajín sú potrebné štrukturálne zmeny, najmä posilnením postavenia drobných miestnych poľnohospodárov, ich podporovaním pri využívaní nových poľnohospodárskych technológií, zavedením moderných metód hospodárenia s vodami a uľahčením prístupu na trh;
- K. keďže prostredníctvom prístupu Tím Európa (?) Únia spolupracuje s členskými štátmi v teréne, s miestnymi príjemcami a s ostatnými darcami s cieľom dosiahnuť hmatateľný vplyv a transformačnú zmenu v partnerských krajinách; pripomína, že rozpočtová podpora musí zodpovedať potrebám partnerských krajín, ako aj kľúčovým politikám Únie; pripomína, že je takisto potrebné merať výkonnosť programov a ich vplyv v partnerských krajinách a na civilné obyvateľstvo;
- L. keďže rozvojová spolupráca je spoločnou právomocou členských štátov a Únie a v článku 208 ZFEÚ sa konkrétne uvádza, že „politika Únie v oblasti rozvojovej spolupráce a politiky členských štátov v tejto oblasti sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú.“;
- M. keďže Únia a členské štáty môžu prijímať spoločné opatrenia a mali by sa navzájom informovať o opatreniach, ktoré sa vykonávajú v oblasti rozvojovej spolupráce;
- N. keďže udržateľnosť má kľúčový význam pri dosahovaní stanovených cieľov a výsledkov, a najmä dlhodobého vplyvu rozvojovej pomoci;
- O. keďže vykonávanie ERF a rozvoj vo všeobecnosti sa tradične uskutočňujú v rizikovitom, zložitom a rýchlo sa vyvíjajúcom prostredí, ktoré v roku 2021 ešte zhoršila pandémia ochorenia COVID-19 a nestabilná politická situácia v niektorých partnerských krajinách Únie, čo bráni vykonávaniu ERF a príslušným audítorským činnostiam;
- P. keďže neustále sa zväčšujúca priepasť medzi potrebnými a dostupnými finančnými prostriedkami na reakciu na prehlbujúce sa krízy spojené s klímou, hladom, dlhom, humanitárne a iné krízy vytvára rastúcu nerovnosť medzi industrializovanými a menej rozvinutými krajinami a po prvýkrát za desaťročia zvyšuje úroveň chudoby;
- Q. keďže bez ohľadu na predchádzajúce vyhlásenie je podpora transparentnosti, zodpovednosti, náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv a boj proti korupcii a podvodom kľúčom k úspechu operácií Únie na podporu rozvoju;
- R. keďže humanitárna a rozvojová pomoc je *de facto* prejavom celosvetovej solidarity, ktorá je zakotvená v zmluvách a tvorí jadro hodnôt Únie;

Plnenie rozpočtu

1. pripomína dve udalosti, ktoré poznačili rok 2021, a to, že išlo o prvý rok po uplynutí platnosti jedenásteho ERF (31. decembra 2020), čo znamená, že v roku 2021 neboli žiadne ďalšie globálne záväzky projektov v rámci jedenásteho ERF, a okrem toho v roku 2021 bola finančná realizácia zmlúv desiateho a jedenásteho ERF (individuálne záväzky: 2 118 mil. EUR) a platieb (3 393 mil. EUR) ovplyvnená dlhodobou krízou spôsobenou ochorením COVID-19⁽⁴⁾;

(?) Nástroj, ktorý pomáha delegáciám EÚ lepšie spolupracovať s členskými štátmi a zainteresovanými stranami v jednotlivých krajinách prostredníctvom spoločného plánovania a vykonávania, <https://europa.eu/capacity4dev/wbt-team-europe>

(4) Ročná účtovná závierka Európskeho rozvojového fondu za rok 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0321>

2. konštatuje, že ERF predstavuje 46,1 % portfólia GR INTPA, pokiaľ ide o platby v roku 2021, ktoré dosiahli 3 435 mil. EUR (t. j. 91,27 % ročného cieľa); konštatuje, že platby Európskej investičnej banky (EIB) dosiahli 613 mil. EUR; konštatuje, že keďže doložka o ukončení platnosti jedenásteho ERF uplynula 31. decembra 2020, v roku 2021 nevznikli žiadne nové záväzky s výnimkou záväzkov z prostriedkov pochádzajúcich zo spätného toku v rámci investičného nástroja AKT z operácií v rámci deviateho, desiateho a jedenásteho ERF; konštatuje, že platby EIB v rámci investičného nástroja AKT dosiahli 179 mil. EUR;
3. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v dôsledku dlhotrvajúcej situácie súvisiacej s pandémiou ochorenia COVID-19 nedosiahlo 50 % delegácií v subsaharskej Afrike svoj minimálny predpokladaný platobný cieľ (90 %); zdôrazňuje, že najvýraznejšie sa to prejavilo na Madagaskare, ktorý takmer úplne uzavrel svoje hranice, čo značne sťažilo ďalšie vykonávanie projektov podľa pôvodných plánov, v Čade a Gambii z dôvodu pozastaveného alebo oneskoreného vykonávania; a v Etiópii, Guinei a Mali, kde politická kríza vážne ovplyvnila operácie, čo malo veľký vplyv na predpokladané platby rozpočtovej podpory; okrem toho konštatuje, že v Tichomorí a v Karibiku obmedzenia súvisiace s pandémiou ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj vykonávanie a na Fidži a Haiti mali negatívne vedľajšie účinky vyplývajúce zo zhoršenia hospodárskej, sociálnej a politickej situácie ničivý vplyv na projekty v oblasti infraštruktúry;
4. víta pravidelné úsilie GR INTPA o zníženie predchádzajúceho predbežného financovania a starých nevyčerpaných záväzkov, pričom cieľová hodnota je 35 %; konštatuje, že GR INTPA prekročilo svoj cieľ znížením predchádzajúceho predbežného financovania v prípade ERF o 46 % (50 % v prípade ostatných oblastí pomoci) a o 39 % v prípade starých nevyčerpaných záväzkov v rámci ERF a v celej oblasti jeho zodpovednosti;
5. konštatuje, že GR INTPA dosiahlo svoj cieľ, ktorým je najviac 15 % starých zmlúv v rámci ERF, ktorých platnosť sa skončila; konštatuje, že dosiahlo výsledok 13 % v prípade ERF a 10 % v celej oblasti svojej pôsobnosti; konštatuje, že v prípade ERF došlo od roku 2017 k trvalému zlepšeniu;

Vplyv činností na finančné výkazy

6. konštatuje, že predbežné financovanie zaznamenalo zníženie o 101 mil. EUR najmä v dôsledku toho, že sa vyplácalo menej zálohových platieb z dôvodu zníženia počtu podpísaných zmlúv (3 670 mil. EUR v roku 2020 oproti 2 118 mil. EUR v roku 2021); okrem toho konštatuje, že toto zníženie bolo spôsobené najmä výzvami, ktorým čelí v dôsledku prebiehajúcej pandémie ochorenia COVID-19 a geopolitických kríz, a že v dôsledku tohto výrazného poklesu predbežného financovania a iných platieb sa hotovosť a peňažné ekvivalenty zvýšili o 266 mil. EUR;
7. konštatuje, že výrazne nižší počet otvorených zákaziek na konci roka 2021 vyplývajúci z obmedzenia činnosti ERF, ako aj nepriaznivého vplyvu prebiehajúcej krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a geopolitických kríz na uzatváranie nových zmlúv, viedol k výraznému zníženiu časovo rozlíšených výdavkov o 519 mil. EUR;
8. okrem toho konštatuje, že celkové zníženie výdavkov na nástroje pomoci o 1 743 mil. EUR je kombinovaným účinkom: na jednej strane brzdili vykonávanie činností ERF v roku 2021 náročné podmienky súvisiace s pandémiou ochorenia COVID-19 a nestabilná geopolitická situácia vo viacerých krajinách a na druhej strane je pokles činností v rámci desiateho ERF a predchádzajúcich ERF v súlade so znižovaním daných ERF a má za následok menej otvorených zákaziek v rámci týchto ERF;
9. konštatuje, že účinné vykonávanie a primerané financovanie sú prostriedkom na zabezpečenie legitímnosti a účinnosti rozvojovej spolupráce Únie; zastáva názor, že čím dlhšie budú zmluvy v rámci rozvojovej politiky trvať, tým udržateľnejšie budú projekty;

10. konštatuje, že finančné prostriedky ERF vo výške 600 000 000 EUR na iné opatrenia v krajinách AKT, ktorých viazanosť členské štáty nedávno zrušili, sa teraz použijú na opatrenia na zmiernenie celosvetovej potravinovej krízy; zastáva názor, že tieto fondy sa musia využiť na ďalšiu podporu miestneho drobného poľnohospodárstva, ako aj agroekologických postupov a udržateľného rybolovu, ktoré umožňujú potravinovú sebestačnosť miestnych komunít, čím sa znižuje ich závislosť od výkyvov na svetových trhoch s potravinami a poľnohospodárstvom; vyzýva členské štáty, aby odteraz v žiadnom prípade neprijímali úhrady finančných prostriedkov z ERF so zrušenou viazanosťou, a to so zreteľom na potrebu finančných zdrojov na pokrytie naliehavých potrieb v krajinách AKT, financovania záväzkov Únie a jej členských štátov v oblasti rozvoja, ako aj záväzkov stanovených v zmluve o súdržnosti politik v záujme rozvoja;
11. ďalej zdôrazňuje, že riešenie základných príčin potravinovej krízy si vyžaduje štrukturálne zmeny v poľnohospodárstve rozvojových partnerských krajín, najmä posilnením postavenia drobných miestnych poľnohospodárov, čo umožní využívať nové poľnohospodárske technológie, zaviesť moderné metódy hospodárenia s vodou a uľahčiť im prístup na trh;

Spoľahlivosť účtovnej závierky

12. konštatuje, že rozpočet ôsmeho ERF (1995 – 2000) predstavoval 12,8 mld. EUR, rozpočet deviateho ERF (2000 – 2007) predstavoval 13,8 mld. EUR, rozpočet desiateho ERF (2008 – 2013) predstavoval 22,7 mld. EUR a rozpočet jedenásteho ERF predstavoval 30,5 mld. EUR, z čoho 29,1 mld. EUR bolo pridelených krajinám AKT a 0,4 mld. EUR ZKÚ, pričom 1,1 mld. EUR bolo určených na administratívne náklady;
13. konštatuje, že v roku 2019 Komisia uzavrela zostávajúce nevyriešené transakcie v rámci projektov ôsmeho ERF a že všetky zostatky a zrušené záväzky boli presunuté do deviateho ERF; okrem toho konštatuje, že v roku 2021 Komisia oznámila finančné a prevádzkové ukončenie ôsmeho ERF a že všetky súvisiace činnosti boli ukončené, všetky kontroly a overenia boli vykonané a všetky zmluvy a finančné rozhodnutia sú v účtovníctve ERF uzavreté;
14. víta skutočnosť, že Dvor audítorov vo svojej výročnej správe o aktivitách financovaných z 8., 9., 10. a 11. ERF za rozpočtový rok 2021 dospel k záveru, že účtovná závierka za rozpočtový rok končiaci sa 31. decembra 2021 vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu ERF, že výsledky ich operácií, ich peňažné toky a zmeny ich čistých aktív za príslušný rozpočtový rok ukončený k tomuto dátumu sú v súlade s ustanoveniami nariadenia Rady (EÚ) 2018/1877 ^(*) (nariadenie o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na ERF) a účtovnými normami verejných služieb;
15. berie na vedomie, že po začlenení programov ERF do VFR Únie sa audit Dvora audítorov v súvislosti s ERF postupne ukončí, keďže platby z ERF sa znížia a platby z rozpočtu Únie sa zvýšia; konštatuje, že následne Dvor audítorov postupne presunie zdroje na audit rozpočtu Únie; konštatuje však, že súčasný prístup (samostatná správa o ERF) sa zachováva aj pre vyhlásenie o vierohodnosti na rok 2022;

Zákonnosť a správnosť príslušných transakcií

16. víta názor Dvora audítorov, že príjmy súvisiace s účtovnou závierkou za rok končiaci sa 31. decembra 2021 sú zo všetkých významných hľadísk zákonné a správne;
17. pripomína svoje znepokojenie nad mnohými možnými dôvodmi série záporných stanovísk Dvora audítorov k zákonnosti a správnosti výdavkov vzhľadom na skutočnosť, že výdavky schválené v účtovnej závierke za rok končiaci sa 31. decembra 2021 sú významne poznačené chybami;

^(*) Nariadenie Rady (EÚ) 2018/1877 z 26. novembra 2018 o finančných pravidlách, ktoré sa vzťahujú na 11. Európsky rozvojový fond a o zrušení nariadenia (EÚ) 2015/323 (Ú. v. EÚ L 307, 3.12.2018, s. 1).

18. konštatuje, že na účely auditu správnosti prechodov Dvor audítorov preskúmal vzorku 140 transakcií, ktorá reprezentovala celý rad výdavkov v rámci ERF; okrem toho konštatuje, že ju tvorilo 26 transakcií týkajúcich sa núdzového trustového fondu EÚ pre Afriku, 92 transakcií schválených 17 delegáciami EÚ ⁽⁶⁾ a 22 platieb schválených ústredím Komisie ⁽⁷⁾;
19. so znepokojením konštatuje, že zo 140 preskúmaných transakcií obsahovalo chyby 54 (38,8 %) transakcií v porovnaní s 36 (25,7 %) transakciami v roku 2020 pri rovnakom počte transakcií; okrem toho zdôrazňuje, že Dvor audítorov vyčíslil 43 chýb (31 v roku 2020), na základe čoho odhadol úroveň chybovosti na rozpočtový rok 2021 na 4,6 % (3,8 % v roku 2020);
20. so znepokojením konštatuje, že typológia chýb zistených v rozpočtovom roku 2021 sa zhoduje so štruktúrou z roku 2020, konkrétne odhadované chyby súvisiace s neoprávnenými výdavkami (38,6 % v roku 2021, 38,2 % v roku 2020), závažné nedodržanie pravidiel verejného obstarávania (14,6 % v roku 2021, 2,2 % v roku 2020), chýbajúce základné doklady (23,3 % v roku 2021, 38,3 % v roku 2020) a nevzniknuté výdavky (18,1 % v roku 2021, 14,9 % v roku 2020);
21. so znepokojením konštatuje, že odhadovaná úroveň chýb systematicky prekračuje prah významnosti (2 %), pričom v prípade ôsmeho, deviatego, desiateho a jedenásteho ERF na rozpočtový rok 2021 je ovplyvnených 4,6 % výdavkov (v porovnaní s 3,8 % v roku 2020, 3,5 % v roku 2019, 5,2 % v roku 2018, 4,5 % v roku 2017, 3,3 % v roku 2016, 3,8 % v rokoch 2014 a 2015, 3,4 % v roku 2013 a 3 % v roku 2012); konštatuje, že v porovnaní s rozpočtovým rokom 2020 je zvýšenie odhadovanej chybovosti na úrovni 0,8 % (0,3 % v roku 2020); opakuje, že je nevyhnutné účinne riešiť príčiny tohto nárastu;
22. uznáva, že pokiaľ ide o rok 2020, v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 Dvor audítorov nemohol vykonať kontroly na mieste v delegáciách EÚ ⁽⁸⁾, čo mu zabránilo v tom, aby vykonal určité audítorské postupy, a najmä overenie plnenia zmlúv v prípade vybraných operácií, a preto sa audítorská práca Dvora audítorov obmedzila najmä na administratívne kontroly operácií a projektov prostredníctvom diaľkového prepojenia s kontrolovanými subjektmi; konštatuje však, že podľa odpovedí Komisie na písomné otázky a rozpravy na vypočutí vo Výbore pre kontrolu rozpočtu Európskeho parlamentu neexistujú dôkazy o tom, že by nedostatok kontrol na mieste viedol k zvýšenému zneužívaniu finančných prostriedkov; okrem toho konštatuje, že Komisia sa domnieva, že prístup Tímu Európa pomohol oveľa užšie koordinovať činnosť Únie a jej členských štátov na úrovni prijímajúcich krajín, čím sa zvýšila účinnosť aj zodpovednosť;

Transparentnosť a účinnosť systémov monitorovania a zabezpečenia

23. berie na vedomie záver GR INTPA o nákladovej efektívnosti kontrol, za ktoré je zodpovedné (účinnosť, efektívnosť a hospodárnosť jeho kontrolného systému) ⁽⁹⁾; zdôrazňuje však, že Dvor audítorov sa rovnako ako v predchádzajúcich rokoch domnieva, že frekvencia zistených chýb vrátane chýb v konečných výkazoch nákladov, ktoré boli predtým predmetom *ex ante* vonkajších auditov a overovania výdavkov, poukazuje na nedostatky v týchto kontrolách; žiada Komisiu, aby vzhľadom na vysokú mieru chybovosti každý rok preskúmala svoju stratégiu auditov *ex ante* a *ex post* a aby ďalej zovšeobecnila digitalizáciu na systematickejšie kontroly prioritne v partnerských krajinách, v ktorých bola zistená väčšina chýb;
24. je znepokojený skutočnosťou, že podobne ako v roku 2020 Komisia a jej partneri pre implementáciu mali tento rok viac chýb v transakciách týkajúcich sa dohôd o grantoch a dohôd o príspevkoch a delegovaní s prijímajúcimi krajinami, medzinárodnými organizáciami a agentúrami členských štátov než v prípade iných foriem podpory (napr. pri dohodách týkajúcich sa zákaziek na práce, tovar alebo služby); okrem toho konštatuje, že z 92 kontrolovaných operácií tohto typu, ktoré Dvor audítorov skúmal, bolo 39 ovplyvnených vyčísliteľnými chybami, čo predstavovalo 81 % odhadovanej miery chybovosti;

⁽⁶⁾ Botswana, Burkina Faso, Džibutsko, Východný Timor, Etiópia, Ghana, Guinea-Bissau, Haiti, Jamajka, Libéria, Malawi, Mali, Niger, Nigéria, Tanzánia, Uganda a Zambia.

⁽⁷⁾ Všetkých 140 platieb vykonalo GR INTPA.

⁽⁸⁾ Botswana, Burkina Faso, Etiópia, Ghana, Guinea-Bissau, Haiti, Libéria, Malawi, Niger, Nigéria, Tanzánia, Uganda a Zambia.

⁽⁹⁾ Výročná správa o činnosti GR INTPA za rok 2021 (s. 51).

25. je si vedomý, ako uviedla Komisia vo svojich odpovediach ⁽¹⁰⁾ na výročnú správu Dvora audítorov, že Komisia pôsobí v tretích krajinách v zložitom politickom a technickom kontexte a spolupracuje s mnohými partnermi, ako sú partnerské krajiny, medzinárodné organizácie alebo agentúry členských štátov; ďalej poznamenáva, že hoci sa akčné plány pravidelne vykonávajú s cieľom udržať čo najnižšiu chybovosť, Komisia považuje scenár nulovej chybovosti v tejto súvislosti za nepravdepodobný;
26. opätovne žiada Komisiu, aby v súlade s pripomienkami Dvora audítorov prehodnotila prístup nákladovej efektívnosti používaný pri následných kontrolách, pretože nemusí byť účinný a môže viesť práve k nedostatkom, na ktoré poukazujú Dvor audítorov aj Európsky parlament;
27. so znepokojením konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov v 15 prípadoch vyčísliteľných chýb a v ôsmich prípadoch nevyčísliteľných chýb mala Komisia dostatok informácií na to, aby mohla predísť chybe alebo ju odhaliť a opraviť pred schválením výdavkov; okrem toho poznamenáva, že podľa hodnotenia Dvora audítorov by odhadovaná chybovosť bola o 2,4 percentuálneho bodu nižšia, ak by Komisia riadne využila všetky informácie, ktoré mala k dispozícii, v porovnaní s 1,19 percentuálneho bodu v roku 2020;
28. konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov 25 transakcií obsahujúcich vyčísliteľné chyby, ktoré k odhadovanej chybovosti prispeli 1,9 percentuálneho bodu, bolo predmetom auditu alebo overenia výdavkov. ďalej poznamenáva, že kontrolný systém GR INTPA je založený na kontrolách *ex ante* a že informácie uvedené v audítorských/overovacích správach, ktoré opisujú skutočne vykonanú prácu, neumožnili Dvoru audítorov posúdiť, či sa chyby mohli odhaliť a opraviť počas týchto kontrol *ex ante*, keďže správy sa nevzťahujú na 100 % vykázaných výdavkov a neposkytujú ani dostatočné podrobnosti na potvrdenie toho, či položky, v ktorých Dvor audítorov zistil chyby, boli súčasťou kontrol *ex ante*;
29. víta revíziu referenčného rámca overovania výdavkov, ktorú Komisia vykonala v septembri 2021 a v máji 2022; berie na vedomie, že Komisia predpokladá ďalšie prehĺbenie analýz a riešenie ďalších aspektov, ako je výber vzoriek, a zapracovanie získaných skúseností a odpovedí z prieskumu, ktorý sa uskutočnil vo februári 2022 medzi používateľmi rámcovej zmluvy o audite;
30. zdôrazňuje, že Dvor audítorov určil dve oblasti výdavkov, v ktorých sú transakcie vďaka špecifickým platobným podmienkam menej náchylné na chyby: a) rozpočtová podpora a b) projekty s viacerými darcami realizované medzinárodnými organizáciami, pri ktorých sa uplatňuje tzv. konceptuálny prístup ⁽¹¹⁾; konštatuje, že Dvor audítorov v roku 2021 kontroloval štyri transakcie rozpočtovej podpory a osem projektov, v ktorých sa uplatňuje konceptuálny prístup, riadených medzinárodnými organizáciami;
31. považuje za neprijateľné, že podobne ako v predchádzajúcich rokoch niektoré medzinárodné organizácie poskytli len obmedzený prístup k dokumentom (napr. vo formáte určenom len na čítanie), čím zabránili Dvoru audítorov vyhotoviť si kópie dokumentov a sťažili plánovanie a vykonanie auditu, čo viedlo k oneskoreniam, a tým zabránili Dvoru audítorov v plnení jeho základnej výsady, ktorú zabezpečuje ZFEÚ, ako už bolo uvedené v súvisiacich pripomienkach vo výročných správach Dvora audítorov za roky 2018 a 2020; oceňuje úsilie Komisie o riešenie tohto problému prostredníctvom aktívnej spolupráce s príslušnými medzinárodnými organizáciami, ktorých transakcie prispeli k chybovosti, a to hľadaním praktických riešení, ako aj dialógu na vysokej úrovni; víta niektoré pozitívne výsledky tohto úsilia: spolupráca so Svetovou bankou sa v prípade auditu Dvora audítorov v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020 zlepšila; trvá však na tom, že treba urobiť viac a vyzýva Komisiu, aby vynaložila úsilie a posilnila spoluprácu s medzinárodnými organizáciami s cieľom zabezpečiť, aby mal Dvor audítorov úplný, neobmedzený a včasný prístup ku všetkým potrebným informáciám, čo mu umožní kontrolovať zákonnosť a správnosť výdavkov rozpočtu Únie;

⁽¹⁰⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/annualreports-2021/annualreports-2021_SK.pdf (s. 383).

⁽¹¹⁾ V rámci konceptuálneho prístupu, keď sa príspevky Komisie na projekty s viacerými darcami spájajú s príspevkami iných darcov a nie sú vyčlenené na konkrétne, identifikovateľné výdavkové položky, Komisia predpokladá, že výdavky sú v súlade s pravidlami oprávnenosti Únie za predpokladu, že celková združená suma zahŕňa dostatočné oprávnené výdavky na pokrytie príspevku Únie, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/annualreports-2021/annualreports-2021_SK.pdf

32. konštatuje, že desiaty štúdiu GR INTPA o zvyškovej chybovosti, ktorú vykonal externý dodávateľ v jeho mene v roku 2021, odhadla celkovú zvyškovú chybovosť pod 2 % prahom významnosti stanoveným Komisiou už šiesty rok za sebou: 1,14 % (0,95 % v roku 2020);
33. zdôrazňuje, že podľa posúdenia Dvora audítorov štúdiu o zvyškovej chybovosti nepredstavuje zákazku na uisťovacie služby ani audit a vychádza z metodiky a príručky o zvyškovej chybovosti, ktorú poskytlo GR INTPA; okrem toho zdôrazňuje, že Dvor audítorov vo výročných správach za roky 2017-2020 o ERF opísal obmedzenia v štúdiách, ktoré mohli prispieť k systematickému podhodnoteniu zvyškovej chybovosti;
34. berie na vedomie stanovisko Dvora audítorov, ktorý považuje mieru využívania práce iných audítorov za kritický aspekt štúdie o zvyškovej chybovosti, pričom vysvetľuje, že sú možné tri scenáre: a) žiadne využívanie práce iných audítorov s úplným testovaním vecnej správnosti; b) čiastočné využívanie práce iných audítorov s obmedzeným testovaním vecnej správnosti; c) úplné využívanie práce iných audítorov bez ďalšieho testovania; konštatuje, že úplné využívanie tejto práce sa zvýšilo z 15 % transakcií v roku 2020 na 34 % transakcií v roku 2021; preto súhlasí s názorom Dvora audítorov, že takéto rozsiahle využívanie práce iných audítorov je v rozpore s účelom štúdie o zvyškovej chybovosti, ktorým je odhadnúť mieru chýb, ktoré unikli všetkým kontrolám vedenia GR INTPA s cieľom predchádzať takýmto chybám, odhaľovať ich a opravovať;
35. konštatuje, že od roku 2018 GR INTPA výrazne znížilo rozsah výhrad (t. j. podiel výdavkov, ktoré sú nimi kryté) vo výročných správach o činnosti a že podobne aj výročná správa o činnosti za rok 2021 neobsahuje žiadne výhrady;
36. stotožňuje sa so stanoviskom Dvora audítorov, ktorý považuje nedostatok výhrad v ročnom výkaze o činnosti za rok 2021 za neodôvodnený a domnieva sa, že čiastočne vyplýva z obmedzení štúdie o zvyškovej chybovosti, keďže zistenia Dvora audítorov týkajúce sa tejto štúdie sa týkajú aj odhadov rizikových súm, ktoré z nej vychádzajú; konštatuje, že GR INTPA odhaduje celkovú sumu vystavenú riziku pri platbe na 79,65 mil. EUR (1,41 % výdavkov v roku 2021) a celkovú sumu vystavenú riziku pri ukončení na 66,03 mil. EUR; okrem toho konštatuje, že zo sumy vystavenej riziku pri platbe GR INTPA odhaduje, že 13,62 mil. EUR (24 %) bude opravených prostredníctvom jeho kontrol v nasledujúcich rokoch (táto suma je známa ako „nápravná kapacita“) ⁽¹²⁾;
37. konštatuje, že v nadväznosti na odporúčania Dvora audítorov v jeho výročných správach za rozpočtové roky 2019 a 2020 GR INTPA preskúmalo najlepší spôsob, ako zapracovať odporúčania Dvora audítorov, a vykonalo zmeny v príručke a metodike o zvyškovej chybovosti, pričom plne zohľadnilo očakávané náklady a prínosy; konštatuje, že GR INTPA v januári 2022 aktualizovalo príručku a metodiku štúdie o zvyškovej chybovosti;
38. konštatuje, že GR INTPA pracuje na zlepšení kvality svojich údajov na výpočet opravnej kapacity a že v roku 2021 pokračovalo v činnostiach v oblasti odbornej prípravy a zvyšovania informovanosti o vymáhaní a kvalite účtovných údajov; konštatuje, že podobne ako v predchádzajúcich rokoch GR INTPA vykonalo ciele kontroly príkazov na vymáhanie pohľadávok na nápravu zistených nezrovnalostí; konštatuje, že Európsky dvor audítorov preskúmal výpočet opravnej kapacity na rok 2021 a že po testovaní 35 % (podľa hodnoty) z celkového súboru vymáhaných prostriedkov Dvor audítorov nezistil vo vzorke chyby;
39. víta vytvorenie „tabuľky finančných ukazovateľov“, ktorá pozostáva zo šiestich ukazovateľov ⁽¹³⁾, v snahe dosiahnuť väčšiu konzistentnosť finančného výkazníctva medzi generálnymi riaditeľstvami Komisie; poznamenáva, že v roku 2021 boli pridané ďalšie štyri ukazovatele ⁽¹⁴⁾; konštatuje, že na ERF a trustové fondy sa v roku 2021 vzťahovalo šesť z týchto desiatich ukazovateľov; konštatuje, že v prípade „plnenia globálnych záväzkov“ dosiahlo GR INTPA v roku 2021 výsledok 99 % pre rozpočet Únie a 97 % pre ERF v porovnaní s 95 % a 94 % v roku 2020 a v prípade „včasných platieb“ dosiahlo GR INTPA v roku 2021 97 % pre rozpočet Únie a 95 % pre ERF v porovnaní s 98 % a 97 % v roku 2020;

⁽¹²⁾ Výročná správa o činnosti GR INTPA za rok 2021, s. 34.

⁽¹³⁾ Ide o tieto ukazovatele: 1) plnenie viazaných rozpočtových prostriedkov, 2) plnenie prognóz viazaných rozpočtových prostriedkov, 3) plnenie platobných rozpočtových prostriedkov, 4) plnenie prognóz platobných rozpočtových prostriedkov, 5) plnenie globálnych záväzkov a 6) včasné platby.

⁽¹⁴⁾ Ďalšími štyrmi ukazovateľmi sú: 7) včasné zrušenie záväzkov, 8) lehota registrácie faktúry, 9) kvalita účtovných údajov, 10) kvalita riadiacich údajov.

Predchádzanie podvodom, ich odhaľovanie a náprava

40. berie na vedomie, že GR INTPA od roku 2014 vypracovalo a vykonáva vlastnú stratégiu boja proti podvodom na základe metodiky, ktorú poskytol Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF), a že od nadobudnutia jej účinnosti došlo k trom aktualizáciám, z ktorých posledná bola prijatá v roku 2021; berie na vedomie, že vykonávanie stratégie sa monitoruje a vedenie dostáva polročné správy o prebiehajúcich vyšetrovaniach úradu OLAF a následných opatreniach v súvislosti s odporúčaniami úradu OLAF; okrem toho konštatuje, že nový akčný plán GR INTPA prijatý v roku 2021 obsahuje 16 interných opatrení, z ktorých 80 % bolo vykonaných v uvedenom termíne alebo v súlade s predpokladaným opakovaním a zvyšných 20 % opatrení je buď v procese realizácie, alebo s termínom realizácie stanoveným na rok 2022, pričom ich dokončenie sa očakáva v roku 2022 ⁽¹⁵⁾;
41. konštatuje, že GR INTPA prispelo aj k stratégii Komisie na boj proti podvodom a včas vykonalo akciu 33 akčného plánu Komisie na boj proti podvodom [SWD(2021)0262] ⁽¹⁶⁾; vyjadruje poľutovanie nad tým, že GR INTPA nadviazalo len na 33 % finančných odporúčaní úradu OLAF a že celkovo 20 % finančných odporúčaní (vydaných v rokoch 2017 – 2021) bolo úplne vykonaných, 20 % bolo vykonaných čiastočne a 60 % je v procese vykonávania alebo sa stále analyzuje; trvá na lepšej miere vykonávania odporúčaní úradu OLAF, aj keď opakujúce sa ťažkosti pri plnení odporúčaní úradu OLAF sú spôsobené právnymi špecifikami a obmedzeniami, ako sú, okrem iného, zdĺhavé súdne konania, uplynutie premlčacej lehoty a konkurz;
42. konštatuje, že na konci roka 2021 GR INTPA vedelo o 23 prebiehajúcich vyšetrovaniach (17 v roku 2020, 19 v roku 2019) a že úrad OLAF ukončil tri vyšetrovania s finančnými, správnymi a/alebo súdnymi odporúčaniami a dve vyšetrovania bez odporúčaní;
43. víta nové online školenie o predchádzaní podvodom vo vonkajších vzťahoch Únie, spustenie informačnej kampane venovanej externým partnerom GR INTPA, pokračujúcu centralizáciu a distribúciu informácií korešpondentom GR pre boj proti podvodom v úzkej spolupráci so sieťou GR INTPA pre boj proti podvodom a úradom OLAF, aktualizáciu webových stránok a príručiek, výročnú správu a informačnú kampaň pre všetkých zamestnancov o nástrojoch na predchádzanie podvodom a sankcionovanie podvodov;
44. vyzýva Komisiu, aby ďalej zlepšovala kontroly s cieľom znížiť počet chýb pri transakciách a aby v plnej miere vykonala odporúčania Dvora audítorov;
45. zdôrazňuje, že legitímnosť a účinnosť rozvojovej spolupráce Únie závisí od správneho vykonávania činností a ich riadneho financovania; vyzýva Komisiu, aby ďalej zlepšovala kontroly s cieľom znížiť počet chýb pri transakciách a aby v plnej miere vykonala odporúčania Dvora audítorov;

Možný dosah vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie na účtovnú závierku ERF za rok 2021

46. konštatuje, že po uzavretí dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu („dohoda o vystúpení“) medzi dvoma stranami sa Spojené kráľovstvo zaviazalo, že zostane zmluvnou stranou ERF až do uzavretia jedenásteho ERF a všetkých predchádzajúcich neuzavretých ERF; okrem toho konštatuje, že Spojené kráľovstvo prevezme rovnaké záväzky ako členské štáty podľa vnútornej dohody, ktorou bol jedenásty ERF zriadený, ako aj záväzky plynúce z predchádzajúcich ERF až do ich uzavretia;

⁽¹⁵⁾ Výročná správa o činnosti GR INTPA za rok 2021 (s. 43).

⁽¹⁶⁾ V prípade potreby zahrňte medzi podmienky rozpočtovej podpory osobitné opatrenia proti podvodom. V prípade rozpočtovej podpory a makrofinančnej pomoci prípadne zlepšit stratégie kontroly a posilniť mechanizmy overovania, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0262>

47. konštatuje, že v dohode o vystúpení sa tiež uvádza, že ak sumy z projektov v rámci desiateho ERF alebo z predchádzajúcich ERF neboli viazané alebo boli zrušené ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody, podiel Spojeného kráľovstva na týchto sumách sa opätovne nepoužije a že to isté platí pre podiel Spojeného kráľovstva na finančných prostriedkoch, ktoré neboli viazané alebo boli zrušené v rámci jedenásteho ERF po 31. decembri 2021;
48. víta záver Dvora audítorov, že na účtovnú závierku ERF za rok 2021 netreba vykazovať žiadny finančný vplyv a že účtovná závierka ERF k 31. decembru 2021 správne odráža stav procesu vystúpenia k tomuto dátumu;

Rozpočtová podpora Únie

49. na základe konsolidovaných odpovedí na dotazník pre Komisiu konštatuje, že platby rozpočtovej podpory v rámci ERF dosiahli v roku 2021 sumu 340 mil. EUR; v roku 2021 využívalo rozpočtovú podporu v rámci ERF 25 krajín AKT a 10 zámorských krajín a území;
50. konštatuje, že v uplynulých dvoch rokoch pomohla rozpočtová podpora Únie krajinám celkovými platbami vo výške 4,2 mld. EUR – 3 mld. EUR v roku 2020 a 1,2 mld. EUR v roku 2021 – na podporu reforiem v rôznych sektoroch a na zabránenie ďalším hospodárskym a sociálnym neúspechom; ďalej konštatuje, že úsilie o koncentráciu zdrojov v prípravnej fáze v roku 2020 nemohlo byť plne kompenzované v roku 2021, keďže nový nástroj NDICI – Globálna Európa nadobudol účinnosť v priebehu roka a nástroj predvstupovej pomoci až koncom roka 2021; konštatuje, že okrem toho politické blokády a domáce krízy bránili realizácii prebiehajúcich programov vo viacerých krajinách;
51. konštatuje, že najväčším príjemcom rozpočtovej podpory Únie zostáva subsaharská Afrika (35 %), za ktorou nasleduje európske susedstvo (31 %), Ázia (16 %), Latinská Amerika (6 %), západný Balkán (4 %), Karibik (3 %), zámorské krajiny a územia (3 %) a tichomorský región (2 %); ďalej poznamenáva, že podľa typu zmlúv prevažujú zmluvy o výkone odvetvových reforiem nad zmluvami o budovaní štátu a odolnosti a zmluvami o cieľoch udržateľného rozvoja so 79 % hodnoty portfólia v porovnaní s 19 % a 2 %;
52. zdôrazňuje, že rozpočtová podpora Únie je prostriedkom na poskytovanie účinnej pomoci, a to aj v krízových situáciách, pomáha posilňovať systémy a rozpočtové procesy v jednotlivých krajinách s cieľom vykonávať verejnú politiku a dosahovať udržateľné výsledky; pripomína, že je dôležité zachovať globálny prístup k vakcínam proti ochoreniu COVID-19 (COVAX) s cieľom maximalizovať šance ľudí v zúčastnených krajinách získať prístup k vakcínam proti ochoreniu COVID-19 alebo iným vakcínam v prípade novej krízovej situácie čo najrýchlejšie, najspravodlivejšie a najbezpečnejšie; okrem toho zdôrazňuje, že počas pandémie ochorenia COVID-19 zohrala dôležitú úlohu a poskytla dodatočný fiškálny priestor na riešenie negatívnych dôsledkov pandémie; uznáva, že toto úsilie by malo v blízkej budúcnosti pokračovať vzhľadom na ničivé globálne dôsledky ruskej vojenskej agresie proti Ukrajine;
53. upozorňuje na skutočnosť, že odstraňovanie chudoby, presadzovanie demokratických hodnôt a zhoršovanie životného prostredia naďalej patria medzi najväčšie výzvy, ktorým v súčasnosti čelíme; pripomína, že svet s 1,2 miliardy ľudí v 111 rozvojových krajinách⁽¹⁷⁾, ktorí žijú v akútnej viacrozmernej chudobe, je nespravodlivý a ekologicky neudržateľný; požaduje primerané financovanie s cieľom zastaviť pokračujúci odklon od cieľov udržateľného rozvoja;
54. zdôrazňuje, že odstránenie chudoby nie je úlohou charity, ale aktom spravodlivosti a kľúčom k uvoľneniu obrovského ľudského potenciálu; okrem toho zdôrazňuje, že bez vonkajších zásahov má cyklus chudoby tendenciu pretrvávať na viacerých frontoch, keďže rodiny s obmedzeným alebo žiadnym majetkom uviaznu v chudobe a čelia chronickému nedostatku potravín, zlému zdravotnému stavu, šokom spôsobeným zmenami klímy a spoločenskej stigmatizácii; zdôrazňuje, že rodiny žijúce v odľahlých oblastiach stále nemajú prístup k mnohým základným službám, ako je čistá voda a sanitácia, zdravotná starostlivosť a trhové systémy, a všetko toto prispieva k ich sociálno-ekonomickému postaveniu alebo ho dokonca zhoršuje;

⁽¹⁷⁾ Globálny index viacrozmernej chudoby za rok 2022.

55. upozorňuje na skutočnosť, že ľudia, a najmä mladí ľudia, by mali mať možnosť žiť, študovať a pracovať vo svojej krajine a regióne; zdôrazňuje, že bez účinných a efektívnych opatrení na riešenie problému chudoby, efektívnej podpory mikrofinancovania a rozvoja malých podnikateľov budú migračné pohyby z ekonomických dôvodov naďalej narastať, konkrétne migrácia spôsobujúca únik mozgov, čo bude mať za následok viaceré problémy pre cieľové krajiny aj krajiny pôvodu;
56. je pevne presvedčený, že najlepší prístup k extrémnej chudobe je viacrozmerový a holistický, a opakuje, že vzdelávanie (a odborná príprava) je ľudským právom a zároveň najsilnejším nástrojom boja proti chudobe, sociálnemu vylúčeniu a nerovnostiam;
57. zdôrazňuje, že v rozvojových krajinách podľa odhadov nenavštevuje základnú školu 64 miliónov detí; zdôrazňuje, že obzvlášť postihnuté sú dievčatá, keďže ich práva na kvalitné vzdelávanie je naďalej ohrozované v dôsledku zatvárania škôl, nedostatočného prístupu k dištančnému učeniu sa vrátane digitálneho vzdelávania a znižovania národných rozpočtov na vzdelávanie v dôsledku napätia v hospodárstvach krajín; okrem toho zdôrazňuje, že jednou z hlavných príčin je násilie v konfliktných oblastiach sveta a druhou veľkou prekážkou, ktorá je často úzko prepojená s konfliktom, je chudoba; pripomína, že je dôležité, aby sa rovnosť príležitostí stala ústredným prvkom rozvoja; zdôrazňuje, že zlepšenie postavenia žien a prístup k primeranému vzdelávaniu v rozvojových krajinách, najmä pre dievčatá a ženy, sú dôležité kroky v boji proti chudobe a potravinovej neistote; okrem toho zdôrazňuje, že prístup mladých žien k európskym projektom, odbornej príprave a finančným prostriedkom v oblasti podnikania sa musí podporovať v partnerských krajinách, keďže ženy zohrávajú dôležitú úlohu pri rozvoji miestneho a regionálneho hospodárstva vo viacerých rozvojových krajinách;
58. konštatuje, že Únia podporuje vzdelávanie v približne 100 krajinách a prostredníctvom partnerstiev, ako sú Globálne partnerstvo pre vzdelávanie ⁽¹⁸⁾ a Vzdelávanie nepočká ⁽¹⁹⁾, a naďalej podporuje rodovú rovnosť v spolupráci s vládami a mimovládnyimi zainteresovanými stranami;
59. chváli prioritu Komisie prekročiť stanovený cieľ 10 % a dosiahnuť 13 % celkového portfólia GR INTPA v oblasti vzdelávania;
60. konštatuje, že v roku 2021 Únia vyplatila 85 mil. EUR z ERF na podporu vzdelávania v partnerských krajinách, čím prispela k zápisu viac ako 32 miliónov žiakov základných škôl a takmer 3 miliónov študentov stredných škôl v rokoch 2018 – 2020; konštatuje, že z 85 mil. EUR bolo 6 mil. EUR použitých na podporu projektov mobility a budovania kapacít v rámci programu Erasmus pre krajiny AKT, 31 mil. EUR bolo vyplatených na odborné vzdelávanie a prípravu – z tejto sumy bolo 5 mil. EUR vyplatených ako súčasť programov rozpočtovej podpory, 1,2 mil. EUR na práce a dodávky, 0,8 mil. EUR na služby a zvyšných 24 mil. EUR vo forme grantov;
61. konštatuje, že Komisia minulý rok prisľúbila 700 mil. EUR na Globálne partnerstvo pre vzdelávanie, aby pomohla zabezpečiť pre 140 miliónov detí vyškolených učiteľov a aby sa ďalších 88 miliónov detí začalo učiť;
62. pripomína, že podnikateľské programy zohrávajú zásadnú úlohu v boji proti chudobe a v rozvoji hospodárskeho rastu; zdôrazňuje skutočnosť, že poskytovanie odbornej prípravy v oblasti podnikania môže pomôcť malým podnikateľom pri zakladaní podnikov a zlepšovaní obchodných postupov a umožňuje chudobným rodinám vytýčiť si cestu k udržateľnému živobytiu a sociálno-ekonomickej odolnosti; konštatuje však, že v záujme zlepšenia účinnosti takýchto programov by sa odborná príprava mala doplniť o individualizovanú podporu a nadväzujúce služby; pripomína, že v partnerských krajinách je nutné podporovať prístup mladých žien k európskym projektom, odbornej príprave v oblasti podnikania a fondom;

⁽¹⁸⁾ <https://www.globalpartnership.org/>

⁽¹⁹⁾ <https://www.educationcannotwait.org/>

63. víta, že v roku 2021 nadobudne účinnosť nový rámec riadenia rizík v jednotlivých krajinách (RMF+); konštatuje, že tento nový nástroj vychádza z predchádzajúceho rámca riadenia rizika, ktorý bol zavedený v roku 2013; ďalej konštatuje, že RMF+ je prispôsobený meniacemu sa kontextu medzinárodných partnerstiev, vyvíjajúcej sa geopolitickej situácii a novému nástroju NDICI – Globálna Európa, a že sa vzťahuje na krajiny, s ktorými má Únia dohody o bilaterálnej spolupráci, vrátane značného počtu krajín, ktorým sa neposkytuje rozpočtová podpora;
64. konštatuje, že delegácie EÚ a ústredné útvary Komisie využívajú závery RMF+ a sledujú vykonávanie opatrení na zmiernenie rizík a pokrok dosiahnutý pri plnení priorít politického dialógu v súčinnosti s inými existujúcimi analytickými a spravodajskými nástrojmi;
65. domnieva sa, že ERF, podobne ako iné programy Únie, trpí nedostatkom viditeľnosti, porozumenia a publicity, pričom miestne obyvateľstvo, ktoré využíva finančné prostriedky Únie, si nie je vedomé podpory a solidarity Únie; domnieva sa tiež, že ERF treba lepšie vysvetliť verejnosti;
66. v tejto súvislosti víta skutočnosť, že Komisia zaviedla ucelené a záväzné minimálne firemné pravidlá pre komunikáciu a zviditeľňovanie Únie vo všetkých programoch financovania Únie a spôsoboch riadenia v období financovania 2021 – 2027 ⁽²⁰⁾; domnieva sa však, že každá prijímajúca krajina by mala byť čiastočne zodpovedná za plánovanie komunikačných opatrení (pod dohľadom útvarov Únie) s cieľom zvýšiť informovanosť svojho obyvateľstva o projektoch a činnostiach financovaných Úniou; žiada Komisiu, aby túto možnosť preskúmala;
67. domnieva sa, že každá prijímajúca krajina by mala predložiť dlhodobý plán, v ktorom by boli uvedené jej projekty a ciele v súlade s kalendárom VFR; domnieva sa, že táto štruktúra by mohla zvýšiť transparentnosť a predvídateľnosť európskej rozvojovej pomoci a umožniť stanovenie dlhodobých cieľov, ako ich definovala Komisia, a to v oblastiach, ktoré si vyžadujú plánovanie do budúcnosti, ako je energetika, zdravotníctvo, zásobovanie vodou, digitálna a zelená transformácia; konštatuje, že takýto plán by mala predložiť prijímajúca vláda s účasťou miestnych zainteresovaných strán, ktorých príspevok by sa mal podporiť; domnieva sa, že by to tiež podporilo účasť cieľových krajín na tvorbe rozvojovej politiky Únie prostredníctvom účasti jej inštitúcií a zainteresovaných strán;
68. vyzýva Komisiu, aby posúdila, či by bolo možné zriadiť online platformu, na ktorej by boli zverejnené všetky projekty ERF a NDICI – Globálna Európa, s cieľom zvýšiť transparentnosť a prístup k údajom;
69. s uspokojením konštatuje, že v oblasti vonkajšej činnosti prijalo GR INTPA spolu s ďalšími príslušnými generálnymi riaditeľstvami a útvarmi nový prístup ku komunikácii na úrovni krajín, ako aj na regionálnej a globálnej úrovni; konštatuje, že tento nový prístup sa posúva od roztrieštenej komunikácie zameranej na konkrétny projekt k cielenejšiemu a strategickému úsiliu; víta uverejnenie aktualizovaných usmernení o komunikácii a zviditeľňovaní EÚ v rámci vonkajších činností ⁽²¹⁾, v ktorých sa uvádza, čo sa očakáva od partnerov vykonávajúcich vonkajšie činnosti Únie;
70. vyjadruje poľutovanie nad tým, že po uplynutí platnosti dohody o partnerstve z Cotonou medzi Únie a krajinami AKT vo februári 2020 a parafovanií novej dohody o partnerstve v apríli 2021 Rada ešte nepovolila podpísanie novej dohody o partnerstve, v dôsledku čoho je nutné každoročne predlžovať starú dohodu a celé spoločenstvá AKT a Únie sa dostali do právnej šedej zóny v súvislosti s pokračovaním politického dialógu a rozvojových politík; naliehavo vyzýva Radu, aby prekonala veto jedného členského štátu a schválila podpísanie novej dohody o partnerstve;

⁽²⁰⁾ https://commission.europa.eu/funding-tenders/managing-your-project/communicating-and-raising-eu-visibility_sk

⁽²¹⁾ https://international-partnerships.ec.europa.eu/knowledge-hub/communicating-and-raising-eu-visibility-guidance-external-actions_en

71. domnieva sa, že výsledky rozvojovej pomoci Únie by sa mohli posilniť silnou a cieleňou koordináciou medzi finančnými opatreniami ERF a NDICI – Globálna Európa, najmä prostredníctvom cezhraničných projektov, s cieľom vytvoriť synergie a zvýšiť pridanú hodnotu financovania ERF a NDICI – Globálna Európa;
72. poukazuje na pridanú hodnotu kombinovaných nástrojov, ktoré kombinujú verejné granty so súkromnými pôžičkami; vyzýva Komisiu, aby uprednostnila a stimulovala využívanie takýchto nástrojov; vyzýva Komisiu, aby zapojila súkromný sektor, konkrétne prostredníctvom miestnych malých a stredných podnikov a podnikateľov;
73. berie na vedomie pripomienky Komisie k hodnoteniam, ktoré vykonáva okrem iného v súvislosti s ERF; opakuje však svoju žiadosť o komplexné hodnotenie projektov financovaných z ERF, aby Európsky parlament mohol presne vyhodnotiť vplyv finančných prostriedkov ERF a overiť, či sa dodržiava konečný cieľ rozvojovej pomoci, a to znížiť a v konečnom dôsledku odstrániť chudobu;
74. upozorňuje na neustále sa zhoršujúcu situáciu, v ktorej sa vykonávajú politiky Únie v oblasti rozvoja a humanitárnej pomoci, ktorá sa vyznačuje najmä pandémiou ochorenia COVID-19, stále závažnejšími dosahmi zmeny klímy, stratou biodiverzity, rastúcou potravinovou neistotou a znásobovaním dôsledkov ruskej útočnej vojny na Ukrajine; berie na vedomie čoraz väčšiu priepasť medzi potrebnými a dostupnými finančnými prostriedkami na reakciu na prehlbujúce sa krízy spojené s klímou, hladom, dlhom, humanitárne a iné krízy, ktoré spôsobujú rastúcu nerovnosť a po prvýkrát za posledné desaťročia zvyšujú mieru chudoby; požaduje primerané financovanie s cieľom zastaviť pokračujúci odklon od cieľov udržateľného rozvoja namiesto dôrazu na ne; zdôrazňuje, že napriek mnohým výzvam, ktorým Únia čelí v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a ruskou útočnou vojnou na Ukrajine a jej geopolitickými a hospodárskymi vplyvmi, treba zvýšiť výdavky na rozvojovú pomoc;
75. vyjadruje poľutovanie nad tým, že pri financovaní rozvoja nedošlo k posunu „od miliárd k biliónom“, ktorý sa v čase prijímania cieľov udržateľného rozvoja v roku 2015 považoval za nevyhnutný; konštatuje, že je naliehavo potrebné zmobilizovať oveľa viac súkromných zdrojov na celom svete, a to podporou investícií a účinnejším zdaňovaním, pričom treba zabezpečiť aby ich akcie boli zosúladené s cieľmi Agendy 2030 a súdržnosťou politik v záujme rozvoja, a zároveň zvýšiť verejné financovanie rozvoja v súlade s medzinárodnými záväzkami na úroveň, od dosiahnutia ktorej je Únia veľmi ďaleko;

Následné kroky v súvislosti s absolútoriom za rok 2020

76. berie na vedomie, že Komisia poskytla súhrn opatrení prijatých v reakcii na hlavné politické priority vyjadrené Európskym parlamentom a Radou v rámci postupu udeľovania absolútoría za rok 2020 prostredníctvom správy Komisie Európskemu parlamentu a Rade o opatreniach prijatých v nadväznosti na udelenie absolútoría za rozpočtový rok 2020 ⁽²²⁾, ktorá je súčasťou integrovaného podávania finančných správ a správ o zodpovednosti;
77. konštatuje, že Komisia poskytla Európskemu parlamentu v odpovedi na jeho žiadosť aktualizované informácie o vykonávaní 8. a 9. ERF;
78. víta vykonávanie odporúčania Európskeho parlamentu týkajúceho sa podpory správy ZKÚ, ktoré zaručuje spravodlivé rozdelenie finančných prostriedkov; zdôrazňuje však potrebu väčšej súdržnosti činností Únie v regióne AKT, pričom sa zabezpečí, aby sa uprednostňovali rozvojové ciele a aby politiky voči ZKÚ boli prepojené s rozvojom ich príslušných geografických regiónov a zosúladené s prioritami Únie;
79. okrem toho konštatuje, že pripomienky Európskeho parlamentu boli zohľadnené pri posudzovaní akčného plánu GR INTPA na rok 2021 na riešenie zistených nedostatkov v oblasti kontroly a vysokých rizík.

⁽²²⁾ COM(2022), 0331 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0331>